

PRIN PATRIMONIUL CULTURAL NE MENȚINEM IDENTITATEA

Doctor în studiul artelor **Liliana CONDRATICOVA**

Institutul Patrimoniului Cultural al AȘM

Câteva evenimente din luna mai anul 2017 vin să ilustreze agenda mereu actuală a Institutului Patrimoniului Cultural (IPC) al Academiei de Științe a Moldovei și ale centrelor sale de cercetare – Arheologie, Etnologie și Studiul Artelor.

Într-o reuniune de o deosebită anvergură s-a constituit, în data de 4 mai, Conferința științifică „**Eugen Doga: reverberații universale (80 de ani de la naștere)**”. În debutul conferinței, prim-vicepreședintele AȘM, acad. Ion Tighineanu, i-a adresat în numele conducerii AȘM maestrului Eugen Doga un mesaj de felicitare și i-a înmănat Medalia de Aur „Meritul Științific” de Gradul I. Omagiu maestrului au adus: acad. Eugen Savciuc, președintele Uniunii Muzicienilor din Ucraina; Alina Mavrodin Vasiliu, directorul Centrului Cultural pentru UNESCO „Cetatea Românei”, director artistic al Festivalului „Crizantema de Aur”, România; academicianul Valeriu Matei, directorul Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu” din Chișinău.

Un șir de comunicări științifice s-au centrat pe geniul componistic al maestrului Eugen Doga: „Eugen Doga – Cavalerul artei sunetelor la ora bilanțurilor” (dr. hab. Victor Ghilaș); „Fenomenul Eugen Doga și culoarea sunetului” (dr. hab. Aurelian Dănilă); „Consonanța peisajului cu muzica în creația cinematografică a lui Eugen Doga” (dr. hab. Ana-Maria Plămădeală); „Poezia lui Eminescu în creația lui Doga” (acad. Mihai Cimpoi, acad. Gheorghe Mustea); „Tabloul sinoptic al succeselor unui compozitor aflat în culmea gloriei” (dr. hab. Ion Gagim) „Motivele arhetipale în creația lui Eugen Doga” (Larisa Turea).

În cadrul conferinței a fost desfășurată o expoziție de fotografii, realizată de Centrul Media al AȘM, în persoana Eugeniei Tofan, cu imagini inedite de la manifestări artistice din țară și de peste hotare ale maestrului Doga. Participanții la conferință au vizionat filmul documentar „Eugen Doga” realizat în anul 2013 de Studioul „Flacăra Film”, Chișinău, din ciclul „100 de români celebri născuți în Moldova istorică”.

„**Patrimoniul etnologic – concepte, tendințe și abordări**” a fost genericul proiectului și al Conferinței științifice internaționale ce s-a desfășurat în zilele de 23-24 mai 2017 la IPC cu susținerea și concursul Fondului Interstatal de Colaborare Umanitară al Statelor membre ale CSI, în parteneriat cu Muzeul de Antro-

pologie și Etnografie Petru cel Mare (Kunstkamera) și Institutul de Cercetări Lingvistice al Academiei de Științe din Rusia, Institutul de Etnologie al Academiei Naționale de Științe din Ucraina, Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, Departamentul Poliției de Frontieră al Republicii Moldova și Asociația de Geografie și Etnologie din Moldova, fiind prima manifestare științifică, organizată într-un asemenea format și cu o atare tematică. La lucrările conferinței au participat peste 100 de cercetători din cinci țări (Armenia, Belarus, Republica Moldova, Ucraina, Rusia), întruniți în vederea extinderii colaborării cercetătorilor din țările CSI în domeniul etnologiei, schimbului de experiență în cadrul studiilor empirice și discutării aspectelor metodologice, problemele abordate fiind adresate mediului academic, instituțiilor de cercetare și de educație, agențiilor de turism.

În cadrul ședinței plene au fost discutate mai multe rapoarte care au stăruit asupra problemelor legate de valorificarea potențialului culturii tradiționale (dr. hab. V. Ghilaș, dr. A. Dolghi, Republica Moldova), specificul tradiției folclorice a ucrainenilor din nordul Moldovei (dr. Nadia Pastuh, Ucraina), metode contemporane și abordări ale studierii prozei mitologice și folclorice (dr. Nikita Petrov, Rusia), sursele și practicile contemporane de comunicare cu icoana (dr. Dmitri Antonov, Rusia), trecut și prezent al vestimentației tradiționale a albanezilor din Bugeac și Azov (dr. Aleksandr Nosik, Rusia), evoluția etnologiei popoarelor comi (dr. Iuri Șabaev, dr. Igor Jerebțov, dr. Valeri Șarapov, Rusia).

Timp de două zile, cercetătorii au discutat și abordat diverse probleme ale patrimoniului etnologic în următoarele ateliere: *Școli etnologice și parteneriate de cercetare; Procese etnice, etnodemografice și etnosociale: domenii de cercetare; Mitologie și credințe: expresie a originalității etnice; Tradiții și obiceiuri: istorie și contemporaneitate; Îndeletniciri și meșteșuguri tradiționale – promotori de produse culturale moderne.* Lucrările conferinței s-au desfășurat la Academia de Științe a Moldovei și la Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, unde participanții au avut parte de o excursie, inclusiv la expoziția vernisată în cadrul Noptii Europene a Muzeelor 2017, „Nunta nunților.. (din patrimoniul MNEIN)”.

Discuțiile asupra problemelor patrimoniului cultural au culminat prin organizarea, în zilele de 30-31 mai 2017, a Conferinței științifice internaționale „**Patrimoniul cultural: cercetare, valorificare, promovare**”, ediția a IX-a, desfășurată în parteneriat cu Agenția Națională Arheologică, Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” (București, România), Complexul Național Muzeal „Moldova” (Iași, România), Universitatea de Stat din Moldova și Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău.

M.c. Ion Guceac, vicepreședinte al AȘM, a specificat în deschidere că problemele abordate sunt de importanță majoră: „Cu cât mai des vom apela și scoate în evidență diferite particularități ale acestui domeniu, cu atât mai mult guvernării vor deveni și ei interesați să ne ofere sprijin”. Iar dr. hab. Victor Țvircur, coordonatorul Secției Științe Umanistice și Arte a AȘM, a subliniat extinderea spațiului geografic al participanților la conferință, fapt care reflectă autoritatea științei arheologice, etnografice, artistice în Republica Moldova, posibilitatea de a face schimb de idei, concepții, viziuni cu privire la promovarea, conservarea și valorificarea patrimoniului cultural.

Din partea coorganizatorilor manifestării științifice, s-a arătat onorat să salute participanții la conferință dr. prof. Eugen Nicolae, director al Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan” din București, Academia Română. „Suntem prezenți la manifestare pentru a împărtăși bucuria și multele îngrijorări în legătură cu patrimoniul material, a spus savantul. La anul se împlinește un sfert de secol de când institutul nostru a demarat primul program în colaborare cu institutele de la Chișinău. Sper să marcăm acest jubileu și printr-o prezență cât mai bună a colegilor de la Chișinău”.

Dr. hab. Victor Ghilaș, directorul Institutului Patrimoniului Cultural, președintele comitetului organizatoric al conferinței, a subliniat actualitatea și multidisciplinaritatea genericului manifestării științifice internaționale, devenită tradițională pentru cei implicați în cercetarea patrimoniului cultural. Potrivit lui, sarcina cercetătorilor de studiere a moștenirii spirituale și de creare a noi cunoștințe pentru valorizarea și promovarea patrimoniului cultural înmagazinat pe parcursul istoriei, „reprezintă misiunea profesională a sectorului de cercetare și inovare, pe care acesta și-o asumă”. „Ne exprimăm convingerea, a declarat Vic-

tor Ghilaș, că nobila activitate a lucrătorilor acestor instituții pot asigura țării echilibru social, imagine favorabilă, dar și dezvoltare durabilă. Este, totodată, și un prilej de totalizare a unor recente rezultate obținute în domeniul de referință”.

În cadrul ședinței plene au fost audiate câteva rapoarte ce reflectă un spectru larg de probleme în domeniul arheologiei, etnologiei și studiului artelor. Dr. hab. prof. univ. Ion Niculiță (Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Istorie și Filosofie) a abordat subiectul terminologiei arheologice în contextul problemelor și perspectivelor de evoluție. Rămânând pe filiera problematicii arheologice, doctor Senica Țurcanu (director, Muzeul de Istorie din cadrul Complexului Național Muzeal „Moldova” din or. Iași), a făcut o scurtă incursiune în universul miniatural al culturii Cucuteni-Tripolie. Despre istoria neamului Bantăș în cadrul nobilimii din Rusia a reflectat dr. hab., profesor universitar Victor Țvircur (Institutul Patrimoniului Cultural al AȘM). O detaliată incursiune în universul muzicii basarabene prezentate în sintezele lui Alexandru Boldur, a făcut dr. hab. Victor Ghilaș (Institutul Patrimoniului Cultural al AȘM). Ședința plenară a conferinței științifice internaționale a finalizat prin raportul „Puterea terapeutică a cuvântului rostit”, susținut de doctorul în istorie Natalia Grădinaru, cercetător științific al IPC.

Tradițional, lucrările conferinței s-au desfășurat pe secțiunile „Arheologie și cercetări interdisciplinare”, „Etnologie. Probleme generale și abordări interdisciplinare”, „Interferențe culturale în arta națională”. Ajunsă la cea de-a IX-a ediție, conferința internațională a înregistrat o vastă prezență: circa 180 de participanți – cercetători științifici, cadre didactice, doctoranzi din instituțiile academice și universitare din Belarus, Germania, Republica Moldova, România, Ucraina, Ungaria.

Manifestările științifice internaționale, organizate de Institutul Patrimoniului Cultural în luna mai 2017, în cadrul cărora au fost luate în dezbatere diverse probleme ale patrimoniului cultural material și imaterial, au trezit un viu interes în mediul academic și didactic, venind cu o serie de sugestii pentru salvagardarea, conservarea și promovarea patrimoniului cultural, recomandări utile pentru mediul de afaceri, administrația publică, instituțiile de învățământ.